

ការគ្រប់គ្រង ការអភិរក្ស ដី និង ទឹក

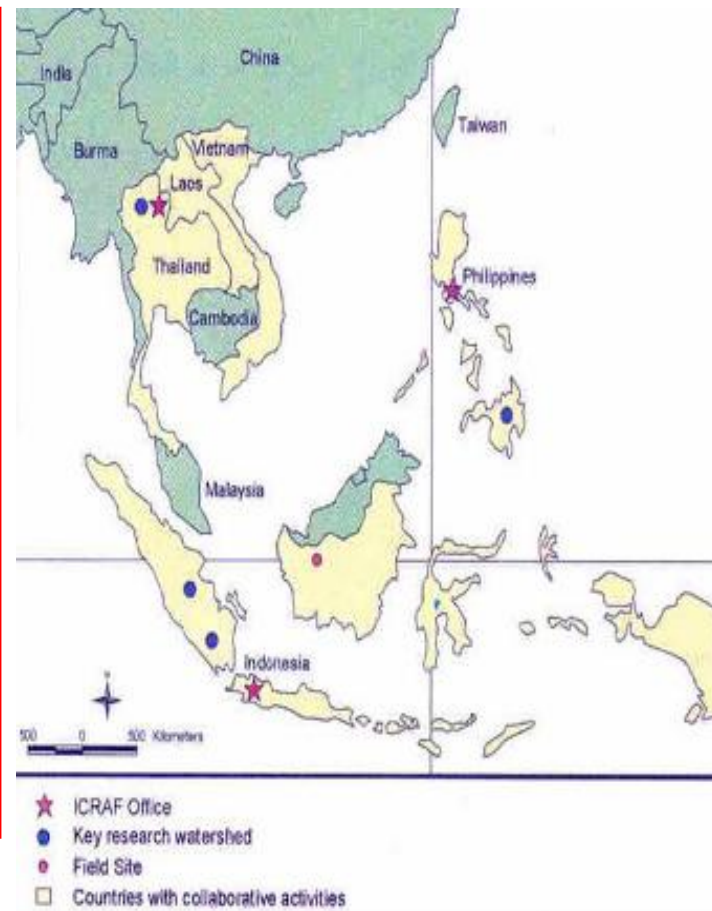
បទពិសោធន៍នៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងការជំរើស

5 29 83

គោលបំណងនៃបទពិសោធន៍នេះ:

១. បង្កើនចំណេះដឹងនិងការយល់ដឹងរបស់អ្នកចូលរួមអំពី ការអភិរក្ស ដីនិងទឹកនៅតំបន់ដីជំរាលខ្ពង់រាប នៅភូមិភាគអាស៊ីអាគ្នេយ៍។

២. លើកកម្ពស់ជំនាញរបស់អ្នកចូលរួមអំពីការផ្សព្វផ្សាយនូវជំរើសទាំងឡាយ នៃការគ្រប់គ្រងអភិរក្សដី និងទឹកនៅតំបន់ខ្ពង់រាប ។

តើយើងសំរេចគោលបំណងយ៉ាងដូចម្តេច:

ក. ពិភាក្សានិងថែករំលែកព័ត៌មាននិងបទពិសោធន៍គ្នាទៅវិញទៅមកអំពី :

- ស្ថានភាពនៅតំបន់ខ្ពង់រាប
- បញ្ហានៃការហូរច្រោះដី
- ជំងឺសប្បែកទេសសំរាប់អភិរក្សដីនិងទឹក
- ជំរុញការទទួលយកនៃជំងឺសប្បែកទេសធានា

ខ. ទស្សនៈកិច្ចសិក្សា និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងពីការសំរេចយកបច្ចេកវិទ្យាលើការអភិរក្សដីនិងទឹក

ស្ថានភាពផ្ទៃដីនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍...

- ផ្ទៃដីវាលទំនាប និងដីខ្ពង់រាប
- ជាវាលស្រែផលិតស្រូវដ៏ធំល្វីងលើយ
- ផ្ទៃដីហ៊ុំព័ទ្ធទៅដោយតំបន់ខ្ពង់រាបប្រមាណ ៨៨-៩០ %
នៃផ្ទៃដីសរុប

ស្ថានភាពផ្ទៃដីនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍ . . .

- ស្ថានភាពផ្ទៃដីតំបន់ខ្ពង់រាបមានលាយទំរុំទៅដោយកសិដ្ឋានខ្នាតតូច វាលស្មៅ និងព្រៃឈើ
- ដែលកកើតឡើងដោយកត្តារូបសាស្ត្រ ដូចជា ដីជំរាល ធនធានដី សីតុណ្ហភាព
- ជាទូទៅបច្ចេកវិទ្យាប្រាជ្ញផ្អែកទៅតាមចំណេះដឹងរបស់អ្នកស្រុក-មូលដ្ឋាន
- សំពាធន៍នៃការកើនឡើងនូវចំនួនប្រជាជន

ស្ថានភាពផ្ទៃដីនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍ . . .

សកម្មភាព:

- មានការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើយ៉ាងឆាប់រហ័ស
- ការធ្វើកសិកម្មពនេចរណ៍
- ពីការទុកដីចោលទំនេររយៈពេលវែងមករយៈពេលខ្លី ឬដាំដុះជាបន្តបន្ទាប់នៅគ្រប់រដូវ
- ការដាំដុះលើផ្ទៃដីជំរាលជើងភ្នំ

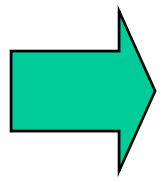
លទ្ធផល:

- មានការហូរច្រោះ
- ការកាប់រុក្ខជាតិធម្មជាតិចោល
- កាត់បន្ថយផ្ទៃរងទឹកភ្លៀង
- បាត់បង់ជីវចម្រុះ

ស្ថានភាពផ្ទៃដីនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍...

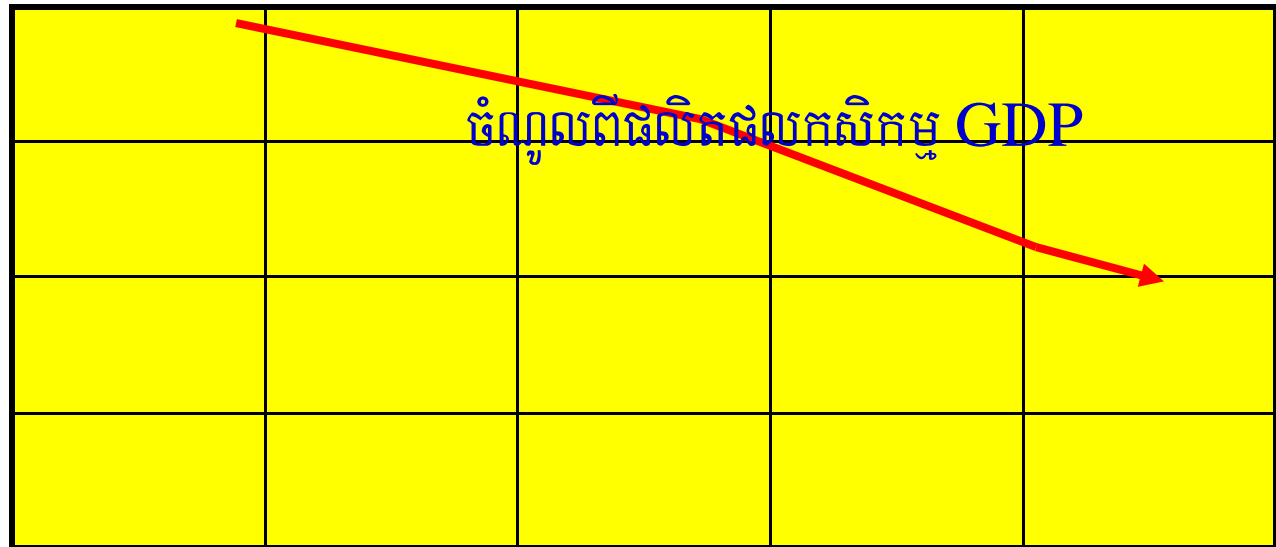
លទ្ធផល

- បញ្ហានៅកន្លែង-ផលិតផលទាប
- បញ្ហាពីខាងក្រៅ — ការបាក់ដី ,
ការហូរច្រោះខ្លាំង, មានការ រំខានពីខាងក្រៅ,
ជ្រៀកភ្នំធ្វើផ្លូវ, ការកើនឡើងតំលៃទឹក,
ការសាងសង់ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ
- បាត់បង់ជីវកសត្វព្រៃ

ឥទ្ធិពលនៃការថយចុះគុណភាពដី

- ជារៀងរាល់ឆ្នាំបានបាត់បង់សេដ្ឋកិច្ច ៧-១១% នៃចំណូលពីផលិតកសិកម្ម (AGDP) នៅអាស៊ីខាងត្បូង និងអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (IFPRI 1999, យោងតាមលោក E. Pehu)

កត្តាដែលមានឥទ្ធិពលដល់ការហូរច្រោះ ...

- ទឹកភ្លៀង
- ប្រភេទដី
- ស្ថានភាពទឹកផ្ទៃដី Topography
- ចំណោតខ្លាំង និងជំរាលមានរយៈចំងាយឆ្ងាយ
- រុក្ខជាតិតំបន់
- ការអនុវត្តន៍សកម្មភាពកសិកម្ម

តើយើងអាចធ្វើអ្វីបានខ្លះ ?

 ប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសគ្រប់គ្រងដឹកនាំការការពារឥទ្ធិពលផ្ទាល់ពី ដំណាក់ទឹកភ្លៀង
នៅកន្លែងគ្មានគំរូបដី

 ជ្រើសរើសនិងដាំដំណាំច្រើនមុខបញ្ចូលគ្នាដើម្បីបង្កើតជាទំរង់វប្បកម្មចម្រុះឱ្យបានជាប់ ៗគ្នា

 រៀបចំសណ្ឋានរបស់ចំការដែលអាចឱ្យមានលទ្ធភាពយកទៅអនុវត្តបន្តបាន

ជំរើសនៃការអភិរក្សដី និងទឹក ...

■ វិធានការណ៍ផ្នែកកេរ្ត៍សាស្ត្រ

ធ្វើកសិកម្មតាមខ្សែវណ្ណ៍ ឬដាំតាម
ខ្សែវណ្ណ៍ដើម្បីបន្ថយការហូរច្រោះ។

ជំរើសនៃការអភិរក្សដី និងទឹក ...

■ វិធានការណ៍ផ្នែកកេរ្ត៍សាស្ត្រ

បច្ចេកទេសប្រើប្រាស់ ផ្ទៃដីកសិកម្ម
តំបន់ដីជំរាល (SALT) ដោយដាំ ពូក
សណ្តែក-ទៀតុយមីណីធ្វើរបាំង
ការពារក្នុងការជួយដល់ដំណាំនៅ
ចន្លោះខ្សែវណ្ណ។

ជំរើសនៃការអភិរក្សដី និងទឹក ...

■ វិធានការណ៍ក្បួនត្រៃសាស្ត្រ

ប្រព័ន្ធ **NVS** ជាបច្ចេកទេសសាមញ្ញ
និងងាយស្រួលអាចធ្វើបាន, វាជា
មូលដ្ឋានគ្រឹះសំរាប់ជំនួញភាព នៃ
កម្មវិធីកសិ-រុក្ខកម្ម

ជំរើសនៃការអភិវឌ្ឍន៍ និងទឹក ...

■ វិធានការណ៍ក្រៅក្រសួងសាស្ត្រ

ដាំដំណាំច្រើនប្រភេទដូចជា ដំណាំចម្រុះ
, ដំណាំឆ្លាស់ (inter-cropping) ,
ដំណាំបង្វិល, វិល (Relay cropping)
។ល។ បង្កើនគំរូបដី ក្នុងពេល
យើងបង្កើនផលិតភាព កសិកម្ម ។

ជំរើសផែនការអភិរក្សដី និងទឹក ...

■ វិធានការណ៍រក្សាគ្រួសារស្រូវ

ប្រពន្ធកសិ-រុក្ខកម្ម អាចឱ្យ កសិករ
មានលទ្ធភាពឆ្លើយតបបាន ដល់តំរូវការ
ច្រើនមុខ រួមទាំងការអភិរក្សដី
និងទឹកផងដែរ

ជំរើសផែនការអភិរក្សដី និងទឹក ...

■ វិធានការណ៍រក្សាគ្រួសារស្រូវ

ដំណាំសណ្តែកជាតំរូវបដិបាទ
បន្ថែមដីជាតិដី និងជួយ
ការពារ ស្រទាប់ដីខាងលើ

ជំរើសនៃការអភិរក្សដី និងទឹក ...

■ វិធានការណ៍រក្សាត្រីសាស្ត្រ

គំរូបដី ជាគំរូបនៃសំណល់រុក្ខជាតិ ដែល
ជួយទប់ស្កាត់ដល់ការដុះលូតលាស់របស់
ស្មៅចង្រៃ និង រក្សាសំណើមដី។

ជំរើសផែនការអភិរក្សដី និងទឹក ...

■ រចនាសម្ព័ន្ធកាមបែបបេកានិច

ដូចជា របៀបការពារផ្ទៃដីឡើងវិញ,
បង្កើនលទ្ធភាពការពារដី និងទឹក
រួមទាំងជីជាតិដី

ជំរើសនៃការអភិរក្សដី និងទឹក ...

■ រចនាសម្ព័ន្ធតាមបែបបេកានិច

ធ្វើជញ្ជាំងថ្ម-នៅកន្លែង
ដែលមានថ្មគ្រប់គ្រាន់។

ជំរើសនៃការអភិរក្សដី និងទឹក ...

■ ការគ្រប់គ្រងដី

ទុកផ្ទៃដីចោលទំនេរ
បណ្តោះអាសន្ន មួយ
រយៈ ដើម្បីកែប្រែដី
ឱ្យមានជីជាតិជាថ្មីឡើង
វិញ ។

ជំរើសផែនការអភិរក្សដី និងទឹក ...

■ ការត្រួតពិនិត្យដី

កាត់បន្ថយ ឬ កំរិតអប្បបរមា
នៃការភ្ជួររាល់, កាត់បន្ថយ
ការហូរ ច្រោះទេសភាព រីង
ក្តាំងនៃដី

ជំរើសនៃការអភិរក្សដី និងទឹក ...

■ កម្មវិធីវប្បកម្មចម្រុះ ដំណាំ-សត្វ

ការចិញ្ចឹមសត្វបានផ្តល់នូវកំឡាំងអូសទាញ និងជីលាមកសត្វដល់ចំការ ឬដីសរីរាង្គ ដល់ដំណាំនៅក្នុងប្រព័ន្ធកសិ-រុក្ខកម្ម ។

ការពិចារណា ដើម្បីជ្រើសរើសការអនុវត្តន៍អភិរក្សជីវចម្រុះ

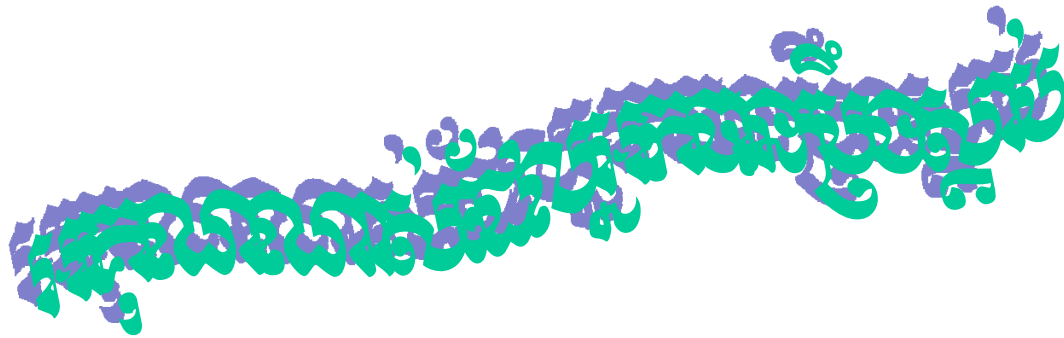
- គោលដៅ និងទិសដៅ
- ការប្រើប្រាស់ បច្ចេកវិទ្យា និងព័ត៌មាន
- បច្ចេកវិទ្យាសមស្រប
- តំរូវការធនធានដែលអាចរកបាន និងការប៉ាន់ស្មាន
- ឆន្ទៈ និងសមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តន៍ ការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា
- មាន/អាចមានការគាំទ្រផ្នែកសេវាកម្មផ្សេងៗ ៗ- ទីផ្សារ, ព័ត៌មានទីផ្សារ និងហិរញ្ញវត្ថុ

មូលហេតុអ្វីបានជាភស្តុតាងមិនទទួលយកអនុសាសន៍នៃការប្រើប្រាស់ បច្ចេកវិទ្យា ? (Fugisaka.):

- ពុំទាន់មានការអភិរក្ស (បញ្ហានៃការអភិរក្ស)
- បច្ចេកវិទ្យាថ្មី ៗ (នវានុវត្តន៍) មិនបានសមស្រប
- ជាទូទៅមិនមានចំណេះដឹង
- មធ្យោបាយ នៃការចេញលបបច្ចេកវិទ្យាថ្មី ៗ
- ក្នុងអំឡុងពេលទទួលយកតាមវិស័យនៅក្នុងតំបន់ មិនបានត្រឹមត្រូវ
- ការអនុវត្តន៍របស់ភស្តុតាង មានភាពសមស្រប រួចទៅហើយ

បុព្វហេតុអ្វីបានជាកសិករមិនទទួលបានអនុសាសន៍នៃការប្រើ ...

- មានការមិនស្របគ្នារបស់កសិករពីស្ថានភាពនៅមូលដ្ឋាន
- មានបញ្ហាពីការបញ្ចូលបច្ចេកវិទ្យាថ្មី (ការអនុវត្តន៍)
- ខ្វះប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ
- ចំណាយពីការបញ្ចូលបច្ចេកវិទ្យាថ្មី ។
- ខ្វះសុវត្ថិភាពក្នុងការកាន់កាប់ដី
- កសិករមានធនធានតិចតួច
- មានផលអវិជ្ជមានក្នុងការទំនាក់ទំនងសង្គម

World Agroforestry Centre
TRANSFORMING LIVES AND LANDSCAPES

References:

Maglinao, A.R.. 1998. Characterization of Slopeland Environment and Resources.
ARMRD-PCARRD.

PCARRD,IWM1. 2002. The Philippine Recommends for Conservation Farming in the
Sloping Lands (Vol. 1. Contour Farming).

Pehu, E. Undated. Upland Agriculture Regional Report. Poverty Reduction and
Environmental Management in Remote Greater Mekong Subregion
Watersheds Project (Phase I).

SEAMEO SEARCA. 1997. Sustainable Agriculture Technologies, Strategies and
Approaches for the Uplands (2nd edition).

Various ICRAF materials

Photos:

Gigi Boy, Lyndon Arbes, Alex Tabbada/World Agroforestry Centre, ICRAF-Lantapan

Jun Mercado/World Agroforestry Centre, ICRAF-Claveria

PCARRD/IWMI

Philippine Coconut Authority – Davao Research Center